

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: **Michaela Příbylová**
Studijní obor: Speciální pedagogika - vychovatelství
Oponent bakalářské práce: Mgr. Tomáš Kohoutek
Katedra: KPP
Název bakalářské práce: **Odras vývoje společnosti v partnerských vztazích – názory na život „singles“**

Volba tématu:

1. Mimořádně aktuální
- 2. Aktuální pro danou oblast**
3. Užitečné a prospěšné
4. Standardní úroveň
5. Neobvyklé

Cíl práce a jeho naplnění:

- 1. Vhodně zvolený cíl, který byl naplněn**
2. Vhodně zvolený cíl, který byl částečně naplněn
3. Vhodně zvolený cíl, který nebyl naplněn
4. Nevhodně zvolený cíl

Struktura práce:

1. Originální – zdařilá
- 2. Logická – systémová**
3. Logická – tradiční
4. Pro dané téma tradiční
5. Pro dané téma nevhodná

Práce s literaturou:

1. Vynikající, použity dosud neběžné prameny
- 2. Velmi dobrá, použity nejnovější dostupné prameny**
3. Dobrá, běžně dostupné prameny
4. Slabá, zastaralé prameny

Vybavení práce (data, tabulky, grafy, přílohy):

1. Mimořádné, funkční
- 2. Velmi dobré, funkční**
3. Odpovídá nutnému doplnění textu
4. Nedostačující

Přínosy bakalářské práce:

1. Originální, inspirativní názory
2. Ne zcela běžné názory
- 3. Vlastní názor argumentačně podpořený**
4. Vlastní názor chybí

Uplatnění bakalářské práce v praxi a ve výuce:

- 1. Práci lze uplatnit v praxi**
- 2. Práci lze uplatnit ve výuce**
3. Vhodná pro publikování
4. Práci nelze příliš využít ani v praxi ani při výuce

Formální stránka:

- 1. Výborná**
2. Velmi dobrá
3. Přijatelná
4. Nevyhovující

Jazyková stránka:

1. Stylistika a) výborná
b) velmi dobrá
c) dobrá
d) nevyhovující

2. Gramatika a) výborná
b) velmi dobrá
c) dobrá
d) nevyhovující

Zásadní připomínky k bakalářské práci:

- 1. nemám**
2. mám tyto:

Další hodnocení:

Autorka si zvolila a odpovídajícím způsobem zpracovala aktuální a nepříliš frekventované téma. V teoretické části vycházela z relevantních aktuálních studií i dokumentů, v empirické části provedla metodicky adekvátní sondu, zaměřenou na názory mladých lidí – studentek a studentů VŠ – na fenomén „singles“ (resp. na jeho sociální reprezentaci u této skupiny). Úroveň výsledku svědčí jak o jejím zájmu, širším rozhledu a o schopnosti koncepční práce s literárními a faktografickými prameny, tak o schopnosti vést a analyzovat tématické polostrukturované rozhovory a oba zdroje průběžně i v závěru práce uvádět do souvislostí a konfrontovat.

Teoretická část práce má logickou strukturu, rozboru samotného fenoménu „singles“ předchází pojednání o partnerských vztazích v kontextu společenského vývoje, o vývoji a struktuře rodiny, o podobě a vývoji forem rodinného života v Itálii a ve Švédsku (jako modelových zemích – pomyslných pólech evropského kontinua geograficky i po stránce pojetí rodiny) a přehled klíčových demografických údajů (porodnost, sňatečnost, rozvodovost) pro ČR.

Autorka čerpá z řady relevantních pramenů, které nejen zdařile kompiluje, ale rovněž doplňuje o vlastní pojetí problému, na teoretická východiska proto navazuje empirická část převážně organicky a plynule. Samotnou definici „singles“ řeší autorka s odkazem na relevantní prameny výčtem alternativ, v empirické části se pak dotazuje mj. právě na definující aspekty života a pozice „singles“ a ponechává tak prostor názorům respondentů a jejich analýze.

Určité rezervy lze spatřovat v pojetí historického vývoje partnerských vztahů – dělení na vývoj do r. 1989 a po tomto roce je přece jen poněkud zjednodušující vzhledem k mnohem hlubším historickým kořenům přístupu k partnerským vztahům v naší kultuře. Charakteristika období „socialismu“ má také častěji než místy blíže ke stereotypu než ke kritické analýze („Sňatek a založení rodiny byly jediné autentické záležitosti, které mladí lidé měli možnost podniknout.“ - s. 6). Tyto nedostatky z větší části kompenzuje zdařilejší pojednání o rodině, koncentraci pozornosti na období před a po roce 1989 lze pochopit i z hlediska prudkých změn, které se do pojetí rodiny a partnerských vztahů promítly dosti ostře. Pojednání o rodině rozšiřuje horizont i na země, které podobným přelomem v daném období neprošly, rozbor situace v Č(SS)R v 70. - 80. letech a v současnosti je dosti podrobný a správně se zaměřuje na otázky hodnot i politicko-ekonomické podpory rodiny. Také zde platí, že výpovědi respondentů s teoretickými východisky často korespondují.

V empirické části práce autorka prezentuje rozbor dvanácti polostrukturovaných rozhovorů se šesti studentkami a šesti studenty VŠ ve věku 21 – 27 let (vždy 3 aktuálně v partnerském vztahu a 3 aktuálně mimo vztah). Respondety a respondentky vždy krátce představí a prezentuje komentované výpovědi ze čtyř tématických okruhů – zaměřuje se na

jejich reprezentaci manželského svazku, pojmu „singles“, společenských postojů k soužití nesezdaných párů a na reflexi vlivu soužití rodičů na jejich vlastní postoje. Bezesporu kladně lze hodnotit jak kombinaci charakteristik respondentů, tak navrženou strukturu rozhovoru i úroveň vedení – označení „komunikační partner/ka“ je zde skutečně namístě. Převážně zdařilá je i analýza rozhovorů. Názory respondentů se různí, zdá se, že skutečně převažuje „liberální“ postoj, velmi ilustrativní a vhodně vybrané jsou však i ukázky méně frekventovaných výpovědí a jejich zdůvodnění (viz např. „Byli ve větším osobním kontaktu než dneska...“ - s. 38, „Sem zastáncem toho staršího názoru...“ - s. 40 apod.).

Obraz, který rozhovory vytvářejí, je skutečně plastický a autentický. K hlavním výsledkům patří – v nejobecnější rovině – evidence o zjevném posunu k tolerantnímu přístupu k mimomanželskému soužití i k životu „singles“ (nebo i k jejich proklamované preferenci) při současném respektu k hodnotám soužití trvalého a/nebo formalizovaného. Výhody života „singles“ respondenti převážně časově omezují, pomyslnou „magickou hranici“ často kladou do věku kolem 30 let.

V tomto kontextu vyvstává otázka, zda názorům respondentů poněkud neubírá na věrohodnosti jejich relativně nízký věk (všichni jsou mladší než 30 let, je dost sporné, zda lze o někom, komu je 21, uvést, že je „single“, stejně jako není zřejmé – a ani nikde vysvětleno – zda se autorka ptá spíše na zkušenosti nebo na představy).

Z hlediska stanovených tématických okruhů pracuje autorka vyčerpávajícím způsobem. Výpovědi však přirozeně navozují i řadu dalších otázek a polostrukturovaný rozhovor nabízí také možnost doptávat se – např. pokud nepovažují respondenti za podstatnou formu soužití, co považují za podstatné? Tento způsob práce by rovněž podpořil hloubku analýzy. Z formálního hlediska by práci jistě prospělo i přehledné shrnutí výsledků (ve stávající podobě navazuje na prezentaci jednotlivých rozhovorů rovnou diskuse) – dvanáct rozhovorů je dosti na zahlcení kapacity čtenáře udržet v paměti jejich obsah. Do pozadí poněkud ustupuje i vztah mezi výpověďmi a např. stavem (single – zadaný/á) nebo pohlavím respondentů, stejně jako závěr o vztahu názorů a rodsinné zkušenosti.

I stávající podoba práce však svědčí o tom, že autorka si s analýzou ví rady a projevuje porozumění pro různé aspekty výpovědí. Sporadicky se ale dopouští nejasných až rozporuplných formulací (např. na str. 33 není z interpretace jasné, zda respondentka považuje snadné ukončení vztahu za výhodu, za nevýhodu, nebo jednoduše za fakt, který dále nehodnotí – autorka nabízí všechny tři možnosti).

Navzdory bohaté slovní zásobě autorky nelze nechat bez povšimnutí i některé další stylistické „vady na kráse“ - některé působí spíše jen úsměvně („manželský sňatek“ - s. 16, „Do nevýhod manželství zařazuje rozvod...“ - s. 41), jiné však vzbuzují pochybnosti o stoprocentně správném porozumění vlastním východiskům („Rodinu řadíme do primární sociální skupiny...“ - s. 10), případně vybočují mimo logiku jazyka mateřského („Šedesátá léta začínají shromažďovat jevy připravující se na změnu ve vývoji rodiny“ - s. 12) nebo anglického (opakové použití termínu „singles“ v singuláru, kde je namístě „single“ - podobně jako třeba hnutí hippies, ale jeden hippie; např. s. 25, 49, 66). Místy není zcela jasné, co má autorka na mysli – např. tím, že role single může člověka „anonymizovat“ - s.25. Ojediněle lze narazit i na formální odchylky od citační normy (sekundární citace s. 13-14, dvojitý způsob zápisu – s. 61). Není také jasné, proč autorka hovoří v závěru o „probantech“ (když „proband“ znamená „zkoušený“ nebo „pokusná osoba“), tamtéž není zřejmé, jak velkou skupinu má na mysli, když hovoří o „vysokoškolácích“, a opět upadá do stereotypu „bezstrastného života studentů“ (s. 63).

Zmíněné nedostatky však celkově dobrou úroveň práce nenarušují podstatně. Je obsahově bohatá a čtivá, kritéria pro bakalářskou práci suverénně splňuje a v mnoha ohledech vyniká. Hodnocení „velmi dobře“ navrhuji právě vzhledem k dílčím nedostatkům, z pozice oponenta bych však v případě dobrého výkonu při obhajobě navrhoval hodnocení změnit na „výborně“.

Práce splňuje základní požadavky kladené na tento typ prací, a proto ji doporučuji k ústní obhajobě:

1. ano

2. ne

Navrhovaná klasifikace:

1. výborně

2. velmi dobře

3. dobře

4. nevyhověl

Otázky k ústní obhajobě práce:

V návaznosti na cíl práce:

Jaké další důvody (kromě obav z krachu manželství) může mít život „singles“?

Byl mezi respondenty zastánce životního způsobu „singles“ jako osobní filosofie? Co jej motivovalo a jaké měl zázemí?

V návaznosti na skladbu vzorku a zvolený výzkumný postup:

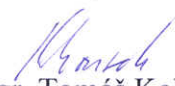
Jaké jsou limity Vašeho výzkumu? Předpokládáte, že by jinak odpovídali např. lidé o 10 – 15 let starší? V čem a proč?

V návaznosti na výsledky a diskusi:

Jak a čím může vysokoškolské studium ovlivnit partnerské chování (kromě uvedeného návyku na „bezstarostný život studentů“)?

Datum: 7. 6. 2012

Podpis oponenta bakalářské práce:

Mgr. Tomáš Kohoutek